

XML

Extensible Markup Language

Jedinečný **zdroj** obrovského množstva **dát** **zobrazované** a spracovávané v štandarde **HTML**

SIEMENS

I Home I Kontakt

Vyberte si divízi:

Hľadaj

Produkty
Priebeh
Všetci pôsobíme
v oblastiach
em kvality
neri
Referencie Award
Získali
meho sveta

Spoľnosť E-biznis Press Práca

> Siemens vo
online shop

Siemens. V znamení inovácie.

Novinky
Siemens Artelios je najmenší a najľahší ultrazvukový systém telenoviny
16.10.2007 10:56:09 vlnac++
OŠADIA Slovensko, a.s. otvorí novú huta na výrobe automobilových zdieľok
17.10.2007 10:54:31 vlnac++
Siemens reaguje na divíziu Information and Communication Networks
16.10.2007 11:56:31

Vyhraj

Pracovné príležitosti

Zahraničné

Ing. Roman Filkorn 2

Dáta **strácajú:**

- [illegible]

Ing. Roman Filkorn 3

Nástroj na **zobrazovanie** (ľubovoľných) informácií
(s množstvom necností pri práci s nimi)

Nástroj na **zdieľanie** ľubovoľných informácií
s požadovanými vlastnosťami

- XML

Inq. Roman Filkorn 4

Fenomén XML (Extensible Markup Language)

Hlavná úloha: **opis dát**

Pridaním meta-infromácie

Textová forma: **značky** (markup, tags)

Metajazyk: jazyk **na definovanie** jazykov

Definovať vlastnú množinu značiek

Definovať ich hierarchiu, ohraničenia a pod.

= definícia typu dokumentu, **DTD**
Document Type Definition

Príklad

```
<note>
<to>students</to>
<from>lector</from>
<heading>My 1. question</heading>
<body>Is it simple enough?</body>
</note>
```

len strohá informácia - **dáta a štruktúra**

žiadne ako zobrazit', čo robiť a pod.

XML je doplnok k HTML

HTML - **zobrazovanie** informácií

XML:

popis a prenos (~ zdieľanie) informácií

hardvérovo aj softvérovo **nezávislý nástroj**

XML oddeľuje dáta od zobrazenia

Logické rozdelenie - **dáta** (XML) a ich **zobrazenie** (HTML)

- jednoduchosť a prehľadnosť
- manipulovateľnosť

- modularita
vzor MVC: **model** a **pohľad**
- znovupoužiteľnosť

XML môže slúžiť pri uchovávaní dát

platformová nezávislosť

fyzické ukladanie dát - textové súbory, databázy, ...

XML môže slúžiť pri zdieľaní dát

samopopisné dokumenty - XML a DTD

textový, platformovo nezávislý formát

XML slúži na prenos a výmenu dát

XML - všeobecné pravidlá formátovania a opisu dát

- softvérovo nezávislé
- hardvérovo nezávislé
- jednoducho spracovateľné človekom aj strojom

Výmena informácií - základ informačného veku

- Business To Business (B2B), vedecké aj technické dáta, ...

XML robí dáta použiteľnejšími

- jednoduché pre človeka aj stroj
- striktné oddelenie dát od zobrazenia
- platformová nezávislosť (hardvér aj softvér)
uchovávanie, zdieľanie

- jednoduchšie spracovávanie
(triedenie, filtrovanie, zmena štruktúry, ...)
- rôzne možnosti zobrazenia tých istých dát
(HTML, PDF, SVG, VRML / X3D, ...)
- širší okruh odoberateľov dát
(rôzne typy klientov, vyhľadávacie centrály, agenty, ...)

XML - free and extensible

odporúčanie vo vlastníctve WWW Consortium (W3C)

XML je metajazyk:

- definuje pravidlá **ako** reprezentovať dáta
ako definovať množinu značiek, ktoré určujú
význam (~interpretáciu) a hierarchiu dát

HTML

- jazyk rodiny XML (XHTML)
- definovaná množina značiek a ich sémantika
(~ zobrazovanie)

XML - nástroj na tvorbu nových jazykov

definovanie množiny **značiek**, **hierarchie** a **sémantiky**

- WML (Wireless Markup Language)
- XSL (Extensible Stylesheet Language)
- XSLT (XSL Transformations)
- XML Schema
- XML Query
- SOAP (Simple Object Access Protocol)
- X3D, SVG (Scalable Vector Graphics)
- ... a mnohé ďalšie

XML - flexibilný formát súčasnosti

potomok jednoduchosti zápisu a popularity HTML

jednoduché a škálovateľné využitie

zamerané priamo na dáta

prakticky neobmedzené možnosti nasadenia

„XML - nástroj informačného veku“

XML - plán

1. časť, základy
názvoslovie a syntax XML
validácia pomocou DTD
techniky spracovania
2. časť, spracovanie
XPath
XSLT
3. časť, prehľad použití

1. časť - základné pojmy a pravidlá XML

- dokument, tag
- element, atribút
- kontrola správnosti, platnosti
- manuálne cvičenia...

Príklad

```
<?xml version="1.0"?>

<note>
<to>students</to>
<from>lector</from>
<heading>My 1. question</heading>
<body>Is it simple enough?</body>
</note>
```

jednoduchá, samopopisná syntax

Základné pojmy

Dokument

dáta (text) + doplnkové informácie (markup, ...)

- hlavička XML
- (jediný!) koreň dokumentu (document root)

Element

značka - tag

- obsahujú ďalšie elementy alebo textové reťazce

Dáta - textové reťazce

Značka v XML musí byť ukončená

HTML

```
<p>
XML Basics:
<ul>
<li>document
<li>element
</ul>
<p>
Following text...
```

XML

```
<p>
XML Basics:
<ul>
<li>document</li>
<li>element</li>
</ul>
</p>
<p>
Following text...
```

Poznámka: výnimky?

Značky v XML sa rozlišujú veľkosťou znakov (case sensitive)

HTML

```
<HTML>
<Head>
<TITLE>Welcome</Title>
</HEAD>
<BODY>
Simple HTML page...
</BODY>
</html>
```

XML

```
<?xml version="1.0"?>
<html>
<Head>
<TITLE>Welcome</TITLE>
</Head>
<BODY>
Simple XML data...
</BODY>
</html>
```

Poznámka: vhodné pravidlá...

Značky v XML musia byť správne “hniezdené” (definujú štruktúru)

HTML

```
<B><I>Text in bold and italic</B></I>
```

XML

```
<B><I>Text in B and in I</I></B>
```

Poznámka: nevinné HTML

Hodnoty atribútov musia byť vždy odlišené (úvodzovky, apostrofy)

```
<?xml version="1.0"?>
```

```
<note type='simple' date="2001-10">  
  <to>students</to>  
  <from>lector</from>
```

```
<heading>My 1. question</heading>
```

```
<body>Is it simple enough?</body>  
</note>
```

HTML <TABLE BORDER=1 VALIGN=CENTER>

“Biele” znaky sú v XML významné

white space - medzera, tabulátor, nový riadok
súčasť dát (HTML pri zobrazení upravuje)

Nový riadok - len LF (linefeed)

prežitok písacích strojov a ASCII tlačiarňí
CR/LF konvertované na LF

XML ťahák (základná verzia)

Základná syntax XML je veľmi jednoduchá a striktná

Dokument: hlavička a jediný koreňový element
(element môže obsahovať iné elementy, atribúty, textové dáta)

Element musí byť jednoznačne vyznačený

Značka v XML musí byť ukončená

Značky v XML musia byť správne “hniezdené” (definujú štruktúru)

Značky v XML sa rozlišujú veľkosťou znakov (case sensitive)

Hodnoty atribútov musia byť vždy odlišené (“ ”, ‘ ’)

“Biele” znaky sú v XML významné

XML ťahák (príklad)

```
<?xml version="1.0"?>

<note type='simple' date="2001-10">
  <to>students</to>
  <from>lector</from>

  <heading>My 1. question</heading>

  <body>Is it simple enough?</body>
</note>
```

Viac o elementoch...

základný prvok - element
rozšíriteľný
v kontexte - vzťahoch

pravidlá pre pomenovávanie

Viac o atribútoch...

deklarácie atribútov
porovnanie elementov a atribútov

Elementy sú jednoducho rozšíriteľné

obsah elementu - textové dáta a iné elementy

rozšírenie - pridanie ďalšieho dieťaťa

- jednoduché pridanie do textu
- principiálne neovplyvní doterajšie spracovanie

Elementy a ich vzťahy

teória grafov

- koreň, uzol, list
- rodič, dieťa, súrodenec, potomok

```
<root>
  <element>
    <childElement>any data</childElement>
    <anotherChild>
      <grandchild>foo</grandchild>
      <grandchild>bar</grandchild>
    </anotherChild>
  </element>
</root>
```

dokument XML - **strom**

Obsah elementov

všetko od začiatocnej po konečnú značku (vrátane)

- jednoduchý obsah (simple content)
- iba ďalšie elementy (element content)
- zmiešaný obsah (mixed content)
`<elm>text <sub>+ element</sub> content</elm>`
- prázdne (empty content)
skrátенý zápis: `<list_stromu/>`

atribúty (dvojica meno - hodnota)

Pravidlá pomenovávania elementov

- môžu obsahovať písmená, číslice, (iné znaky)
- musia začínať písmenom
- nesmú začínať písmenami xml (XML,Xml,xmI, ...)
- nesmú obsahovať biele znaky

špeciálny význam má ':', nepoužívať '.'

ľubovoľný jazyk: 'poznámka', 'onô', ...

(ale pozor na platformu / softvér)

Elementy - zhrnutie

- širšie možnosti pomenovávania
- kontext vzťahov medzi nimi (uzly stromu)
- variabilný obsah (dáta, iné elementy)
- jednoducho rozšíriteľné

Atribúty

dvojica **meno - hodnota**

prípustný len jeden atribút s daným menom

hodnota je textový reťazec

nedefinovaná štruktúra (nič: deti, čiarkou oddelené)

Atribúty

informácia: • doplňujúca dáta
• popisujúca dáta

```
<?xml version="1.0"?>

<note type='simple' date="2001-10">
  <to>students</to>
  <from>lector</from>

  <heading>My 1. question</heading>

  <body>Is it simple enough?</body>
</note>
```

Hodnota atribútu povinne odlišená

musia byť použité úvodzovky alebo apostrof

```
<note type='simple' date="2001-10">
  ...
</note>

<gangster name='George "Shotgun" Ziegler' />
```

Atribúty vs. Elementy

dáta - v elementoch a (alebo) v atribútoch

```
<osoba pohlavie="muž">
  <meno>Roman</meno>
  <priezvisko>Filkorn</priezvisko>
</osoba>
```

alebo

```
<osoba>
  <pohlavie>muž</pohlavie>
  <meno krstne="Roman" priezvisko="Filkorn" />
</osoba>
```

... alebo ešte inak?

Atribúty vs. Elementy (pokr.)

dátový návrh

- reprezenácia dát
- vnútorná štruktúra (komplexnosť) dát
- kardinalita dát
- vzťahy medzi dátami
- kardinalita vzťahov

spracovanie?

Atribúty vs. Elementy (pokr.)

nevýhody atribútov:

- nemôžu obsahovať viacero hodnôt
- nedajú sa v budúcnosti jednoducho rozšíriť
- nemôžu popisovať štruktúru

odporúčanie:

dáta - elementy, metadáta - atribúty

(ID, typ, ...)

Správny dokument XML...

...dodržuje syntax XML

“well formed”

```
<?xml version="1.0"?>

<note type='simple' date="2001-10">
  <to>students</to>
  <from>lector</from>

  <heading>My 1. question</heading>

  <body>Is it simple enough?</body>
</note>
```

Platný XML dokument...

... je “well formed” a patrí do triedy dokumentov definovaných (nejako zapísanými) pravidlami

je “valid” voči DTD / XML Schema / ...

```
<?xml version="1.0"?>
<!DOCTYPE note SYSTEM "Note.dtd">
<note>
  <to>students</to>
  <from>lector</from>
  <heading>validation</heading>
  <body>validated against Note.dtd</body>
</note>
```

Document Type Definition (DTD)

pre elementy v dokumente definuje:

- názvy
- atribúty
- obsah (prázdny, text, hierarchické vzťahy)

norma pre SGML, neXML syntax

XML Schema

rozširuje možnosti DTD (kontrola typov, ...)

XML dokument (definovaná sémantika, W3C)

Spracovanie XML dokumentov

človek

- vytvorenie dokumentu
- zobrazenie
- odladenie ("well formed", "valid")

stroj

- parser
- API k dokumentu

Vytvorenie XML dokumentu

bežná textová editácia

Notepad, Ultraedit, ...

editory s podporou XML

XEddy, Xeena, JBuilder...

Zobrazenie XML dokumentu

zlepšujúca sa podpora v súčasných (HTML) prehliadačoch

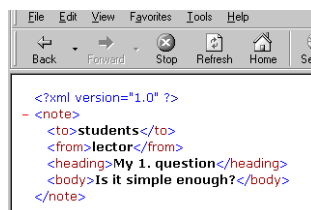
MS Internet Explorer 5.0

zobrazenie štruktúr (+, -)

v budúcnosti podpora
DTD, XSL

neformátované zobrazenie

vlastné značky => neznáma sémantika

Odladenie XML dokumentu

XML - po syntaktickej chybe nespracovávať

HTML - samooprava chyby (= nekompatibilita)

MS IE 5.0 - ohlásenie chyby

pravdepodobné
miesto a príčina

Formátovanie údajov z XML dokumentu

vlastné značky - neznáma interpretácia

zobrazenie - definovanie predlohy ako formátovať
XSL - eXtended Stylesheet Language

dva jazyky:

- XSL FO - Formatting Objects
(parametre zobrazenia na rôznych médiách)
- XSLT - Transformations
(transformácia XML dokumentov)
(HTML, inak štruktúrované XML, ...)

Strojové spracovanie

spracovanie textu - **parser**

- “dekódovanie” postupnosti znakov (well formed)
- poskytnutie info vyšším vrstvám
- platnosť oproti DTD / Schema - **validátor**

Document Object Model, DOM
objektová reprezentácia stromu

Simple API for XML, SAX
udalosti počas spracovania prúdu znakov

Praktické ukážky a ...

príklady v `examples/I`, pozrieť v IE

ukážka tvorby dokumentu XML

... samostatná práca

Technické spracovanie XML

parser - spracovanie textu v XML dokumente

```
<text>this text is also parsed</text>
```

```
<note><to>parser</to><from>  
author</from><heading>sorry  
</heading><body>  
Can you parse it? :)</body>  
</note>
```

Technické spracovanie XML (pokr.)

- špeciálne znaky
- znakové sekvencie
- kódovanie (charset)
- hlavička XML dokumentu

Nedátové prvky dokumentu XML

- komentáre
- inštrukcie (processing instructions)

Nahradzovanie špeciálnych znakov

`<question>Is 100 <x(ml)?</question>`

entity reference - nahradzované reťazce

<code>&meno ;</code>	<code>&lt;</code>	<code><</code>
	<code>&amp;</code>	<code>&</code>
	<code>&gt;</code>	<code>></code>
	<code>&apos;</code>	<code>'</code>
	<code>&quot;</code>	<code>"</code>

`<question>Is 100 &lt;x(ml)?</question>`

Znakové sekvencie - CDATA

neinterpretovaná časť XML dokumentu

`<![CDATA[ľubovoľné znaky]]>`

```
<code>
<![CDATA[
  if ((a < 100) && ( ! blnContinue))
    return blnDone && blnOk;
]]>
</code>
```

Kódovanie

“Počítačová Odysea” - fyzická reprezentácia znakov

```
<?xml version="1.0"?>
<otázka>Chcete ešte žiť?</otázka>
```

informácia v hlavičke XML dokumentu

parameter **encoding**

```
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-2"?>
<otázka>Chcete ešte žiť?</otázka>
```

Kódovanie (pokr.)

rôzne normy (štandardy)

- ASCII, Latin I, Latin II, kód Kamenických
- ISO-8859-1, ISO-8859-2
- UTF-8, UTF-16

! podpora platformy, softvéru
windows-1250, Cp1250, ...

Hlavička XML dokumentu

```
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-2"?>
```

metainformácie o XML dokumente

- **verzia**
- kódovanie ! v určenom poradí
- standalone (yes/no)

vždy na začiatku dokumentu

kódovanie podľa prvých znakov (default **UTF**)

Komentáre

syntakticky: `<!--text-->`

text nesmie obsahovať '--'

komentáre **nie je možné vnárať**

```
<!-- deklarácia <head> & <body> -->
```

Poznámka: neinterpretovaný obsah

Inštrukcie (processing instructions)

inštrukcie pre (vyššie) aplikácie

nie je súčasť dát, parser musí len poskytnúť

syntax: `<?meno param1 param2 ...?>`

meno **nesmie začínať** (nejakou) kombináciou 'xml'

```
<?Import_Type New?>  
<?Language SK?>
```

XML ťahák, časť 2.

```
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>

<?goal review?>
<note>
  <to>listeners</to>
  <from>speaker</from>
  <heading>test</heading>
  <body>
    Are you ready for a test?
    <!-- sure they are :) -->
    What is <![CDATA['<?xml version="1.0">']]>?
  </body>
</note>
```

Konflikt mien

XML dokument
dáta uložené v tabuľke

```
<table>
  <tr>
    <td>Apples</td>
    <td>Bananas</td>
  </tr>
</table>
```

XML dokument
nábytok

```
<table>
  <name>Coffee Table</name>
  <width>80</width>
  <height>120</height>
</table>
```

Namespace - priestor mien

rozšírenie mena o **prefix** a ':'

```
<f:table>
  <f:name>Coffee Table</f:name>
  <f:width>80</f:width>
  <f:height>120</f:height>
</f:table>

<html:table>
  <html:tr>
    <html:td>Apples</html:td>
```

vytvorené rôzne elementy **table** (a ďalšie...)

Jazyk - priestor mien

použitie XML - definovanie jazyka (syntax, sémantika)

dokument s dátami z rôznych oblastí

- spracovanie *na vyššej úrovni*

dokument s viacerými jazykmi

- rôzne mená elementov
- konflikt rovnakých mien

príslušnosť značky (mena elementu) k jazyku -
priestor mien (namespace)

Namespace - priestor mien (pokr.)

definovanie prefixu - atribút **xmlns**

xmlns:namespace-prefix="namespace"

platí pre potomkov elementu

```
<html:table xmlns:html="http://www.w3.org/TR/html4/">
  <html:tr>
    <html:td>Apples</html:td>
```

Namespace - unikátny identifikátor

xmlns:namespace-prefix="namespace"

namespace - mal by byť **URI**

- zaručená unikátnosť mena
- URL - aj fyzicky dokument
(nie pre parser)

Namespace - zjednodušenie

default nastavenie: **<element xmlns="namespace">**

```
<table xmlns="http://www.w3.org/TR/html4/">
  <tr>
    <td>Apples</td>
    <td>Bananas</td>
  </tr>
</table>
```

Poznámka: koreň dokumentu

Namespace - príklad

```
<?xml version="1.0" encoding="iso-8859-2"?>
<xsl:stylesheet version="1.0" xmlns:xsl="http://www.w3.org/1999/XSL/Transform">

  <xsl:template match="/">
    <html:HTML xmlns:html="http://www.w3.org/TR/html4/">
      <html:BODY>
        <html:H2><xsl:value-of select="Nadpis"/></html:H2>

        <html:P>
          <xsl:apply-templates select="Vtipy/Vtip"/>
        </html:P>
      </html:BODY>
    </html:HTML>
  </xsl:template>

</xsl:stylesheet>
```

XML - zhrnutie

Základné pojmy

dokument, element (značky), atribút

Nedátové prvky

inštrukcie, komentáre

Technické prvky

entity, CDATA

Metainformácie

hlavička XML dokumentu, kódovanie

Namespace

Ďakujem za pozornosť

WWW Consortium (špecifikácie)

www.w3.org

OpenSource implementácia parsera (Xerces)

xml.apache.org

Tutoriály, materiály

www.zvon.org

iné

www.xml.org, ...